

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 "

 Helyben hához hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 "

 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 5 óráig
 Hanap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 10.

A váradai beszámoló.

Nagyvárad városának volt képviselője: Hlatky Endre, — ki gondolta volna? — abba a furcsa helyzetbe, hogy nem tarthatta meg beszámolóját. Nem mintha attól féltek volna, hogy valami tüzesen fogja választóit izgatni a haladó kormány ellen. Dehogy. Hanem egyszerűen így alakultak a viszonyok. Fejérváryék nem a Tisza-párti beszámolóktól féltek, hanem a koalíciós pártok volt képviselőinek a szenvedélyes izgatásától. De hát különbséget, kivételt nem lehetnek. Betiltották tehát valamennyit. Így aztán Hlatky sem tehet egyebet, mint Tiszára nyílt levelet küldött ő is választóihoz.

A nyílt levél a Tisza István gróf által megkezdett sablon szerint készült. A koalíciót hibáztatja, az abszolútizmust elítéli, emiatt támadja Fejérváryékat s az alkotmány védelmére sorompóba szólít mindenkit — pártkülönbség nélkül. Ebből áll Hlatky beszámolója.

Meg kell azonban vallani, hogy egy némely tekintetben elüt a nyílt levél Tiszáétól. A hangban van nagy különbség. Objectív hangon beszél, nem legénykedik, nem szidja sem egyiket, sem másikat.

Van még egy előnye a nyílt levélnek Tiszáé felett. Elismeri nyíltan a nemzet

jogát a magyar vezényszóhoz s maga is kívánja, hogy vajha sikerülne a nemzetnek kivívnia az őt megillető jogokat.

Kár, hogy tovább nem megy egy lépéssel, kár, hogy nem segít ő is a küzdelemben.

Hiánya Hlatky nyílt levelének, hogy a részletekre nem terjeszkedik ki. Igaz, hogy ő nem pártvezér, hanem egyszerű, hűséges közkatonája. Igaz az is, hogy beszámoló helyett írta nyílt levelét, nem programbeszéd helyett. De azért elvartunk volna tőle határozott állásfoglalást a felvelet nagy kérdésekben. Vagy talán óvatossággól történt ez?

Az alkotmány védelmére sorompóba hívja Hlatky polgártársait pártkülönbség nélkül. Az alkotmány veszedelme meg is érdemli, hogy félre tegyünk minden viszálykodást. De ehhez az lett volna a méltó bevezetés az ő részéről, ha nem állította volna oda bünbaknak az ellenzéki pártokat. Most már ugy is késő azon veszedekni, hogy ki a hibás.

Ha ezt nem tette volna, akkor készen egyesültek volna az alkotmány védelmében polgártársai mindannyian az ő vezérlete alatt, aki személyes tulajdonságainál fogva kétségtelenül méltó a város minden polgárának bizalmára, tiszteletére.

Az érdekes nyílt levelet itt közöljük egész terjedelmében a következőkben:

Nyílt levél

Nagyvárad város tisztelt választópolgáraihoz!

A politikai viszonyok, fájdalom, odáig juttatták hazánk helyzetét, hogy még az országgyűlési képviselőktől is meg lett vonva a lehetőség, hogy beszámoló beszédeiket választói előtt elmondhassák, hogy ezen feltétlen kötelességüket teljesíthessék, hanem zárt helyekre, kaszinók és olvasóegyletekbe lettek utasítva, sőt ott is korlátozva.

Ily helyzetben nem marad más hátra, mint ezt a formát választani a czéjből, hogy beszámoló helyett T. Választóim előtt néhány szóval indokoljam a legközelebb katonai erővel bezárt országgyűlésen elfoglalt álláspontomat.

Szabadelpárti programmal léptem fel és lettem megválasztva. 1905. január 26-ik napja a szabadelpártra nézve vezetés volt, a párt kisebbségben maradt, a koalíció azonban, mely voltaképpen csak a november 18-iki házszabálysértés megtorlására, a hozott határozat hatályalanítása szempontjából egyesült, — többségre jutott.

A legkülönbözőbb elemekből és így a legmagasabb elvi ellentétek által elválasztott pártok, 48-as, néppárt, alkotmánypárt, újpárt, egyesülésüket nem csak arra használták fel, amire tulajdonképpen a választási közdelmekben szövetséget kötöttek, hanem folytatták azt — 67 és 48! — együtt az ugynevezett nemzeti vívmányok megnyerése czéljából tovább is egy éven keresztül.

A koalíció programját voltaképpen nem ismertük meg s máig sem ismerjük, mert a felirat, mit a Felsőházhoz intéztek, oly általánoságban volt tartva, hogy abból valódi álláspontjukat megismerni nem lehetett.

A koalíció politikája a vezérő bizottság kezei közé került. Ezen törekvésből nyilván látszott, hogy főczéljuk a magyar vezényszó

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Utazás egy fénykép körül.

Írta: Molnár Károly.

Szólott a zene, járta a táncz. Józsa Mariska ment férjhez, a Józsa Zsuzsika néneje. Igen, a Zsuzsikáé, akit az egész város a legszebb leánygyermeknek ismert.

Az udvariasságból első helyen említendő menyasszony után Zsuzsika volt a lakodalmas nép központja. Mariska talán meg is irigyelte volna azt a kitüntetést sok foglalkozást, amit Zsuzsika körül végbevittek a fiatal emberek, ha tudniillik nem lett volna Zsuzsika az ő forrón szeretett kis buga, no meg aztán ha nem lenne ott mellette az ő Bélája, a vőlegény.

És szeretően hozzásimult Bélához.

— Béla!

Csak ennyit mondott.

Az meg ránézett karunkulus nagy szemével s mosolygott — aztán elvitte tánczolni az ő asszonyát.

Oh, Mariska nem volt csunya, de Zsuzsika szebb volt; legszebb volt azonban a maga nemében Béla; a vőlegény. Szentendrey Béla. Olyan jól állott neki az a komoly arc, dus fürteihez a buzavirág-kék szem, meg az a nála megszokott kimértség a beszédben, a bókban.

Az Isten is görög tanárnak teremtette. Az is volt egy iskolánál.

— No jöjjön, sógor! — szólott kecsesen Zsuzsika Bélához, amikor az helyére vezette menyasszonyát, ma még alig tánczoltunk együtt.

Béla ment és a kis leányka bátortalanán lett karjai között. Szinte restelte e reszketést Zsuzsika.

— Maga, Béla, olyan szóvalán . . .

— Nem mindig ilyennek ismert?

— De ma a maga lakodalma van . . .

— Talán e komoly lépésnél még komolyabbnak kellene lennem, gyermekem.

— Gyermekem??! — kérde Zsuzsika ámulattal. Tudja, hogy csak két évvel vagyok fiatalabb Mariskánál??

— Mariska is gyermek még.

— Akkor maga is, mondá nevetve Zsuzsika és nyakába akasztá magát Bélának. Hisz az a sógora volt . . .

Szünet után pihent erővel tovább ropták a sok csárdást, senki sem vette észre, hogy Béla eltűnt. Azaz, hogy Zsuzsika észrevette. Azt is meglátta, merre ment. Utánalopódzott a Béla szobája felé.

A zene elmosódott akkordjai olyan szépen hallatszottak ide, mint valami álomzene elmosódott akkordjai.

Zsuzsika odalopódzott az ajtó elé.

A boldogtalan Béla nyitva felejtette; pedig azért, amiért ide szökött a tánczó párok közül, nagyon jó lett volna ezer kulcsal bezárni azt az ajtót.

Vőlegényi ruhájában, fehér székfüvirággal ékesen, ott ült a meggyújtott villanyos körte fényében. — Fejét kezeire, könyökét az asztalra támasztá. Előtte egy kép, — nyilván fénykép. Ó háttal az ajtónak. — És sirt.

Szegény Zsuzsika!

Látott mindent. Elfordult. Ó sötét szobá-

Szőnyeg áruházamban nagy előnyös vétel folytán,

utólerhetetlen olcsó árak

futó, ebédő és szalonszőnyegek, valamint kézzel csomózott smyrnaszőnyegek, függönyök, asztal- és ágyterítők flanel és utazótakarók, lópkórczok.

Bőrvásznak, Trieszti linoleum, (parketta vászon)

Butorszövetek, Roletta és derékalj csinvatok,

Házilag készített paplanok

Torontáli terítők, pamlag átterítők, függönyök és szőnyegek.

CZILLÉR IMRE

Nagyáruháza, Olszi Fő-utca.

Telefon 223.

Menyasszonyi kelengyék, vásznak és asztalneműek.

behozatalára vonatkozott. Minden más mellékcél volt, még a közgazdasági kérdések is, melyeket az idő maga ugyszólván kiragadott kezeikből. Nemcsak, de igen valószínű, hogy kormányváltás esetén a koalíció folyton oly helyzetben lett volna, mint volt pl. a választási jog kérdésével is, hogy a koalíció saját tagjai között nem juthatott volna csak oly megállapodásokra, melyek a koalíció pártjai egyikeinek sem képviselték volna véleményét, hanem kénytelen lett volna minden kérdésben egyezkedésekre jutni.

De hát a főcél: a »magyar vezényszó« oly hatalmas cél, mely maga érdemessé teheti a pártok egyetértését, ha azok a pártok az egyesülés által a siker bekövetkezésére joggal számíthatnak.

Őszintén kell szólanom. Engem a siker reménye egy percze sem táplált, sőt ellenkezőleg mindig attól tartottam, hogy azon különben jogos igények követelése oda fogja vezetni hazánkat, a hova most már sajnos, eljutottunk s a hova még ezentúl jutni fogunk.

A koalíció tagjai ideálisabb gondolkozásúak voltak, mint pl. Bánffy Dezső, ki most bevallja, hogy ő hitte, hogy ki fogják vinni a maguk elé tűzött feladatokat és most hamut hitve fejére, ismeri be gyászos tévedéseit, — vagy olyanok voltak mint Kossuth Ferencz, aki azt írja, hogy ő soha sem hitte a sikert, de az utóbbiakról fel kell tennem, hogy ezek azt hiszik még ma is, hogy ha az már egy évi politikájukkal a mai szomorú tényleges helyzetbe sodorták is az országot, úgy majd az ezentuli nemzeti ellenállás fog minket az óhajtott eredményhez elvezetni.

Természetes, hogy a fennebb említett meggyőződésem mellett nem mehettem oly politika támogatására, melynek sikerében nem bízam, sőt amelytől félttem, hogy nemzetemet veszélybe, mérhetlen szenvedésbe és nyomorba döntheti, a nélkül, hogy legalább a közel jövőben a győzelem kilátásával kecsegtethetne.

A kinek lelkében az a remény nem lángolt, az bűn nélkül nem tehetett mást, mint hogy néma szemlélője legyen a harcnak, mit

a koalíció viv. Nemcsak, de lelkemben is élt a vágy, vajha ki is vinnák a maguk elé kitűzött célt, mely esetben örömmel ismertem volna be, hogy kishitű és bátoriatlan voltam, de csak is azért, mert hazánk jogait századokon át sok félreértés után elért tényleges jogállapotát s ezzel járó járó helyzetét kockáztatni nem merészeltem.

Ily módon fellépni és követelni csak akkor szabad, mikor azokat ki is lehet vinni s mikor a nemzet elég erős törvényes uton érvényt szerezni akarátának, melynek egyedülnek kellene lenni egy valóságos alkotmányos államban, — ha nincs elég ereje, akkor várjon alkalmasabb időkre. Ne idézze fel a harcot, melyet aztán elveszítsen. Ennél jobb a régi helyzei, ha sérelmesnek érezzük is, ha azokat megváltoztatandónak véljük is.

A koalíció neves ideáliját tehát, alapkiindulását, intencióját tekintve, nem hogy elítélném, sőt jogosságát is feltétlenül elismerem. A magyar nemzetnek a magyar vezényszóhoz való joga ősjoga, mint minden nemzetnek, kétségen kívül felül áll és hiszem is, hogy el fog jönni az idő, midőn a törvényhozás minden tényezője be fogja ismerni, hogy annak életbehívása nem kockáztatná a közös védelem kötelezettségét, sem az ugynevezett nagyhatalmi állást. Hiszem, hogy ez békés uton be fog következni.

Bevallom, fájdalommal sujtott a január 26. azért, mert ha jól tudom is azt, hogy a szabad-elpárt nem teljesíthette is mindenben a nemzet kívánságait, sőt kockáztatnia kellett sokszor bizonyos kérdések védelmében népszerűségét — a miknél mindig a nemzet érdekeit szemmel tartó józan ész parancsait kelle követnie, de mégis 30 éven át s előbb 8 éven át a Deák-párt üdvös működését kétségbevonni csak a rosszakarat képes.

Minden téren csak a békés haladás el nem vitatható nyomait láttuk érvényesülni és még nagyobb remények keletkeztek bennünk azon hatalmas és minden kérdést felölelő program megvalósítására nézve, melyet gróf Tisza István belvárosi választói előtt elmondott s mely a pártok programja is volt. Hol állanánk ma, ha győz a szabad-elpárt? És hol vagyunk ma? és Isten tudja, hol leszünk még ezután?

Az országgyűlés télienségre van kárhóztatva. Joggal lett elnevezve »néma országgyűlésnek«. Mindég csak azért ült ült össze, hogy nyomban elnapoltassék. Elnapoltott főleg azért, hogy a kormány tagjai, melynek ugyszólván minden képviselő bizalmatlanságot szavazott, vád alá ne helyeztessék. Maguk a jelenlegi miniszterek — egy eset kivételével — a házban meg sem jelentek.

Végre ismeretes az országgyűlés feloszlatása. Tejhatalmu kir. biztos — milyent törvényeink nem ismernek — tényleges szolgálatban levő katona közbejöttével a szobák lepecsételésével végződött az 1905. évi február 15-re összehívott országgyűlés. Végződött a folyó évi február 19-én akkor, mikor három nap mulva már megjelentek az országgyűlés utólagos jóváhagyásának reményében a vám és kereskedelmi szerződések, adóemeléseket magában foglaló tarifa stb. rendeletek, melyek legkevésbé az érdekeinket érinti.

Azóta gyors egymásutánban következtek a megyék nyakára kormánybiztosok kinevezése, a sajtó megrendszabályozása, a hírlapok elárúsításának korlátozása, sőt Pestmegyében »teljhatalmu« kir. biztos kinevezése, ez által az 1886. 21. t. cz. fellüggesztése, az autonomiának »saját hatáskörbe« való elfoglalása.

Nem hiszem, hogy létezzék haladóparti ember, — ha ugyan még a törvényellenes intézkedés után ilyen létezik — aki mindezeket törvényesnek fogja tartani.

Mi fog még jönni, azt nem tudjuk, csak sejtjük, hogy még nagyobb megpróbáltatásnak néz elébe a nemzet.

Ezekkel a törvényteleniségekkel szemben le kell omlani minden válaszfalnak a pártok között, mint egy ember, egy szívvel, lélekkel kell odatörekedni, hogy ezen áldatlan állapotban is minél könnyebb veszély érje egy a közt, mint egyeseket. Egyet kell értenünk abban, hogy minden erőnkkel arra törekedjünk, hogy ezen immár nyílt abszolutizmusból a nemzet mielőbb kikerüljön és ismét megnyíljanak az országház kapui, törvényes közegek kezeibe kerüljenek az ország jogai.

Mig e célra a sajtóban, a közgyűlés termeiben törekedni alkalom kínálkozik ott, s ha itt sem lehet már, a társadalom minden

ban volt, de azért látott mindent. Látta, hogy tánczol a sok butor a szobában. Látta — bár éjféli után volt, — a mai fényes, ünnepi, napsugaras esküvők, amelyen Béla örök hűségét, — örök szerelmet esküdött az ő Mariskájának. És ime — lehet hinni az embernek? ime ez a vőlegény a saját lakodalmi multságán idegen fényképek felett zokog.

Mert bizonytal idegen kép, hisz Mariskának nincsen is olyan kicsinyke képe.

Zsuzsika előtt borzasztó undornak tűnt fel az egész világ. — Utálatos! — Az a hogy Béla nem, — hanem az . . . a ki az ő képen van. »Szegény Béla!« — Ezt mondta Zsuzsika. — »Szegény Mariska!« — Ezt mondá Béla könnyein keresztül . . .

Zsuzsika eleget látott; visszament a multságba.

Azaz, hogy nem látott eleget, úgy gondolta. Mikor hát Béla, — rendes komolysággal arcán visszalopódzott a táncsterembe, Zsuzsika ismét eltűnt.

Meg kell nézni azt a képet, aki Bélának szívében előbbvaló, mint az ő szerető menyasszonya!

— Ha tudná, szegény Mariska!! Mennyire is szereti azt a fiut! azt a . . . hütelent, azt a csalót!

És úgy érezte Zsuzsika, hogy azért még most sem tud haragudni Szentendrey Bélára, hanem arra a leányra, aki még ide is betolakodott, hogy megzavarja a multságot! Igazán jellem kell hozzá! E gondolatokkal szókott Zsuzsika a Béla szobájáig.

— Bizonyára valami ördögös szemű, nagy frizurás, kaczkias leány lehet.

S belépett a sötét szobába. Üres volt. Felgyújtá a villanyt, s aztán bezárta belülről az ajtót. Oh, ő óvatosabb, mint Béla sógor!

Az asztalfiók be volt zárva.

Erre nem számított a kis kíváncsi.

Megállt s törte piczi fejét, mitévő legyen.

Csak látni kellett volna most, micsoda igéző leányka. Művészi testalkata, mint a prédára leső kigyó, meghajol, czípőszárig érő fehér ruhája csak úgy suhog utána, amint körül indul a szobában, hogy talán megleli az asztalfiók kulcsát.

De már ezt nem hagyta ott Béla.

Eszébe jutott Zsuzsikának, hogy az asztal-lapja elmozdítható. Megpróbálta. Csakugyan. Felemelte s a fiók szépen kijött helyéről: A kép legfelül feküdt — hátlapjával felfelé.

Zsuzsika remegett: felfordítsa, ne fordítsa!

Miért ne, hisz ezért jött ide szökve.

Felfordítá.

Huh! Szívverése megállt egy pillanatra, hogy azután borzasztó rendtelenséggel tovább zakatoljon.

Zsuzsika fejét szédülni érzé, szeméire ködfátyolt érzelt borulni.

Kezébe volt még a fénykép, de a nagy fejugástól nem látott már belőle semmit.

Igy állott vagy két perczig. Gondolat nélkül. Gondolat helyett csak egy szorongó, borzasztó kínos érzés tartá bilincsekbe verve minden porczikáját.

Azután megint kezdett mindent látni. A képen egy férfi volt. — Béla. Leborotválva, katolikus papi ruhában . . .

Tehát Béla, ez a református tanár, pap, katolikus pap!

A szép álmok világából zuhanva esett le a való élet göröngyeire.

Ezért sirt Béla az előbb e kép felett. Ezért, ezért . . .

No ezért csakugyan volt miért . . .

S végtelen csalódással, nagy boldogtalansággal rejté el a képet a fiók hátsó részébe. Előbb azonban egy sorocskát írt reá; majd ha megleli Béla, tudja meg, hogy »láttam én is, — Zsuzsika! Dátum!«

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle radio activ
Használata valódi áldás gyomorbetegségeknek

és székszorulásban szenvedőknek

Csodálatos gyógyerejét az igmándi víz radium tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miértis bevásárlásnál összesen nem tévesztendő a közönséges keserűvizekkel. — Főszéküld és a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél, Komáromban. Kapható **Nagyvárados** minden jobb gyógyszer ár és fűszerüzletben, kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. Az egyedüli természetes keserűvíz, amely kisüvegben is kapható.

Igmándi

Keserűvíz az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt
teljesen rendbehozta.

térein igyekeznünk kell ezen állapotok megszüntetésére.

Én bízom a nemzet józanságában, hogy meg fogja találni az utat és bízom a nemzet erejében, önteláldozó képességében, hogy ha kell küzdeni: küzd, ha kell szenvedni: szenved, de jogait, mely örök, fenn fogja tudni tartani s abból sem erőszak, sem hatalom elvenni mit sem lesz képes.

Lábhöz tett fegyverrel, de figyelő állásban résen kell lenni minden hazafinak. Nehéz idők jöhetnek, de csüggednünk nem szabad.

Ha nézetem szerint elkövette is a koalíció a hibát, hogy ha többségé egyesült, át nem vette a kormányt és mikor látta, hogy a törvényhozás egyenrangú tényezője ragaszkodik az 1867. t. cz. 11. § ához, melyet évtizedeken át úgy értelmeztek, hogy a vezérlet és vezénylet joga alatt a nyelvkérdés is felségjogot képez, sőt maga Andrassy Gyula oly oly magyarázatokkal tartotta a nemzetet, mely a mai álláspontjával merő ellentétet képezett, maga a gyakorlat is a koalíció álláspontja ellen bizonyított, ki nem kapcsolta a követeléseket és nem elégedett meg a kilenczes bizottság pontozataival, melyek pedig ezen téren is nagy nagy létszámmal előbbre vitték volna a nyelv kérdését is, s ha egy évi politikájával, melyekről most már érdekes leleplezésekkel kezdenek előállani a volt vezérek, csak a bajnak, zavaroknak lett akaratlanul is kuforrásává: most már elérkezett az idő, hogy a megmondás terére lépjenek.

Nem az egyszer kimondott szó következtessége kell, hogy vezesse őket, hanem a tévedések beismerése. Különösen áll ez azokra, kik magukat 67-eseknek hirdetik, de tényekkel a nézetük szerint is téves 48-as álláspont támogatására vállalkoztak. Mindenesetre példátlan, hogy az országgyűlés számarányát tekintve többséget képező 67-esek maguk igyekeztek lehetlenné tenni a 67-et.

Én azt hiszem, hogy midőn a magyar nemzet 1867-ben negyedszázad után végre a pragmatika szankció alapján állva Deák Ferencz bölcs vezérlete mellett megtalálta a helyes utat, melyen e nemzet haladhat s adandó alkalommal fejlesztheti és szélesbítheti jogait, oly maradandó nagy művet alkotott meg, mely egyedül helyes a békés továbbhaladásra. Ha ezt az

alapot elvetjük, következik az új harc, küzdelem, szenvedés, melynek hazánk is kárát vallhatja. A kiegyezés nagy alkotása, Deák Ferencz szelleme az, melyen a szabadelvűpárt állott és állani fog jövőben is. Ennek bölcs mérsékletét valom elvemnek

E rövid szavak után nem marad más hátra, megköszönni a belém helyezett bizalmat, megköszönni életem utolsó perczéig meg nem szűnő hálámnak és köszönetemnek kifejezést adni azért, hogy engem Nagyvárad város — egy ilyen intelligens, nagy haladó város — mandátumával megtisztelni kegyeskedett. Sohasem tartottam magamat semmivel sem többre, mint bármely polgára is e városnak, de mikor e város polgársága engem bizalmával megtisztelt, a legnagyobbat, mely polgári érhet, akkor éreztem át, hogy jogom van büszkének lenni, melyben egyszersmind az én lelkem mély hálája nyilvánul meg.

Meg kell köszönnöm nemcsak azoknak, kik reám adták szavazataikat, de a város összes választóinak és lakosainak kivétel nélkül, kik nehéz, izgalmas időkben, a választás napján is oly politikai érettséget tanúsítottak, melylyel szemben nekem, csak a hálá kötelességérem maradhat osztályrészem.

Fogadják az én ígéretemet arra nézve, hogy míg Isten erőt ad — bár az évek haladnak és hosszú időre már kevés kilátásom lehet — csak egy kötelességet ismerek, leróni hálámat, teljesíteni legjobb lelkiismeretem szerint polgári kötelességemet hazánk és városunk iránt.

Isten velünk!

Hazafiai üdvözléssel:

Hlatky Endre.

Rakovszky István nyílt levele.

Tegnap számunkban jeleztük már, hogy *Rakovszky* István a csornai választókerület választópolgáraihoz nyílt levelet intézett. A nyílt levelet az *Alkotmány* tegnapi száma vezetőcikkben egész terjedelmében közli.

A bevezető sorok rámutatnak az okokra, amelyek a nyílt levél megírását szükségessé tették.

kellett volna már dobni a tűzbe. Mem dobta hát oda . . .

Jöttek-multak az évek, Béla mind komorabb lett. Alig lehetett már szavát venni. Mindig ott játszott előtte a kis szoba. a régen cserben hagyott kis kaplán szoba, Abból az időből, amikor még boldog volt. Amig egyszer régen le nem győzte a kisértés.

Jöttek-multak az évek s Béla szívében egy nagyon keserű érzés rakott fészket. Mint a szarkának a fészke, — szuró töviséből. E fészkekben kelet ki a rég mult boldogságának s a jelen lelkiismeret furdalásának gyümölcsei, egy pelyhes kis fióka, a megbánás.

E kis fióka nőtt-nőtt míg nagy madár lett belőle. Mikor nagy madár lett belőle. Kirepült a fészkekből; elröpült messze-messze, s egy csöndes kolostor ablakára szállott. Bánatosan csicseregve, hogy eresszék be.

Szárnyain ott ült Szentendrey Béla is. Beeresztették mindakettőt. A békét kereső madárkát, a lelkiismeretet — és Bélát.

Helyet adtak mindkettőnek. Küldött innen még emléket is Mariskának. Egy képet, amelyen csak e sor irás volt: »Láttam én is, Zsuzsika« és utána az ő próbaházasságának a »dátuma«.

Azon katasztrófa, amely alkotmányunkat érte, a hosszabb időn át büntetlenül elkövetett merényletek betetőzése, melyek a *törvényesség látszatával* birhatnak ugyan mindaddig míg egy minden kormányt vakon követő többség hozzájárulásával történnek, de ezen látszat is megszűnik, ha a kormány úgy, mint a jelenlegi, még kisebbségre sem támaszkodhatik. Az 1896-i választások képezik a forduló pontot a mi alkotmányválságunkban. Mert 1904 november 18-án és december 13-án csak azt akarták befejezni magában a parlamentben, amit 1896-ban künn a választásoknál megkezdték.

Az 1896-i választásoknál a választó polgárokat támadták meg alkotmányos jogaikban a barbarizmussal határos módon. A megtorlást és elégtételt a választottak, a parlament szolgáltatta.

1904-ben a képviselők szólás- és egyéni szabadságán erőszakot akartak elkövetni a képviselőházban és ime az 1905-iki választásoknál viszont a választók védtek meg a parlament függetlenségét és jogait. Az utolsó tíz év már nem volt egyéb, mint a szabadelvű párt védőszárnya alatt elrejtett abszolutizmus élethalálharcza az igaz és hamisítatlan parlamentarizmus utáni törekvéssel.

Az utolsó választások az alkotmányvédelem jelgéje alatt folytak le. A szövetkezett ellenzék többségre jutott. És miután a szövetkezett ellenzék kebelében a függetlenség párt volt számszerint túlsúlyban, oly követelések léptek előtérbe, melyek e párt törekvéseinek részben megfeleltek, de az 1867. évi XII. törvénycikkben ellentétben nem voltak. Ezen követelések és azon feltételek, melyek mellett a többség a kormányt átvenni hajlandó lett volna, azon felirattal vannak látva, melyet a mult év április 13-án indítványozott a koalíció, a képviselőházban és amelyet ő felségéhez felterjesztettek, de amely mai napig válasz nélkül maradt. Ha ő Felsége akkori tanácsadói azt a tanácsot adták volna, mely a parlamentáris szokásoknak megfelel, hogy tudniillik még azon esetben is, ha eltérők az uralkodó nézetei a többség nézetétől, a feliratra is királyi üzenettel feleljen, és ha tehát így a szokásos érintkezés fonala meg nem szakad: több mint valószínű, hogy a kibontakozás sikerült volna. A felirat egyik követelménye sem ütközött az 1867. évi XII. törvénycikkbe, így tehát a fennálló törvény akadályt nem képezhetett.

Rakovszky itt szubjektív vonatkozású politikai kijelentéseket tesz, amidőn fölveti a kérdést: vajon czélszerű volt e ezeket a követeléseket épp akkor támasztani? Nem lett volna-e helyesebb ezeket függőben tartani és inkább azon szociális retormokat előtérbe helyezni, melyekről a felirat szól és amelyeknek szanalása égető szükségét képez. Maga részéről azt vélte, hogy az utóbbi lett volna a helyesebb. E nézetének, mint a vezérbizottság tagja, több esetben is kifejezést adta. Nem, mintha kicsinyelte volna a követelések fontosságát, hanem azért, mert úgy volt meggyőződve, hogy ez idő szerint nem tudják azokat megvalósítani, az ország válságos helyzetbe jut és elesik oly kormány alakításától, mely szakítva az eddigi rendszerrel, új és egészséges irányzatot kezd, sok jót és üdvöset teremt. Nézetével néhányadmagával elszigetelten maradt. Értzi, hogy ezek után tovább megmarad a koalícióban, magyarázatot kíván. Ugy fogta fel a helyzetet, hogy a vezérbizottságban kötelessége aggályait a legjobb meggyőződése szerint feltárni, ha azonban bajtársai tulnyomó része ellenkező nézetben van, nem szabad odahagynia a csatasort és nem szabad ily válságos időben ellene fordulnia, hanem saját nézetét a többségnek alárendelve, abban a nagy küzdelemben, mely

Kitámolygott a szobából.

Odament áldott lelkü jó anyjához, fülébe sugá:

— Anyám, rosszul vagyok, fektessen le, de rögtön!

Anyja ijedten nézte végig a leánykát.

Azon a verejték nagy cseppekben gyöngyözött. Feje forró, kezei hidegek. Szédül.

Lefeküdt. Orvosért! . . .

Volt is az a mulatók között.

Az a beteghez, a többi vendégek haza.

A farsang lassan fogyott, — a napok egyre nőttek; — beköszöntött a nagybőjt, s véle közelgett a virágfakasztó tavasz.

Még a félholt is éledni kezd ilyenkor a természet ébredésekor.

Jöttek-mentek. Némán is beszédesek voltak a könnyelt szemek. Ki hitte volna!

Az a Zsuzsika! Hisz maga volt az élet.

Hisz mindig Mariska volt a csenevész.

Dehát a sorvadás, vagy tudom is én mi . . .

Csak Béla, Szentendrey Béla sejtett aztán valamit az egész dologból, amikor meglelte a fényképet a Zsuzsika temetése után, azzal a kis sor irással.

Mit műveljen vele?

Tűzbe dobja, ne dobja?

Nem dobta. Hisz akkor a lelkét is oda

Megbízható bevásárlási forrás: **Vasutasok szállítói Tavasz** **ujdonságok** angol szövetekben, **blous** és **kostüm** **kelmékben**, **blous** **selymekben** megérkeztek s rendkívüli olcsó árakban kaphatók. **Vászon** és **fehértelűnk** jóságáról t. vevőink már meggyőződtek, azokban a választék megkészszerződött.

Áraink szolid olcsóságáról kérünk meggyőződést szerezni.

Telefon az egész megyére: 615.

Kenyeres és Engländer

divatáruhaza

1268. Szent László-tér 1. Kossuth-utcza mellett.

valójában a magyar alkotmányért folyik, hű bajtársként részét kívenni.

Ha eddig hibának tartotta odahagyni a koalíciót, ma bűnnek, sőt ennél is többnek, árulásnak tartja. A február 19-iki események után tisztességgel nem távozhatik sorainkból senki, míg alkotmányunk nincs helyreállítva. Mindenki, aki másként cselekszik, azt a jogos gyanút keltheti, hogy miután önző céljait a koalíció segítségével immár el nem érhetette, ellenségeinknek akar kedvezni, így gyorsabban és biztosabban sikert várva.

Ezek után jövő politikai állásfoglalását körvonalozza. A legfontosabb és minden más kérdést háttérbe szorító kérdés ma az alkotmányosság visszaállítása és biztosítékainak erősítése. Mielőbb összehívandó az új országgyűlés. A helyzetnek kiugró pontja: az alkotmány mielőbbi helyreállítása, aztán újabb és hathatékosabb biztosítékokkal való megerősítése.

Mindenekelőtt az 1867. évi X. törvény-cikk minden kétséget kizárólag módosítandó. Nem engedhető meg, hogy mindenféle félremagyarázásoknak legyen kitéve és az országgyűlés függetlensége és szabadsága hatályosabban biztosítassék. A kormány fegyveres csapatokat vezényeltetett a képviselőházba, ahol addig, míg a képviselőház nincs fölösztatva, semmi rendelkezési joga nincs, mert ez egyedül a Ház elnökét illeti.

Biztosítani kell, hogy önkormányzati tisztviselőink, kik az alkotmányhoz, törvényeinkhez és esküjükhöz hűek maradtak, jövőben emiatt zaklatásoknak kitéve ne legyenek és szenvedett méltatlanságot ért minden irányban teljes kárpótlást nyerjenek.

A miniszeri felelősségről szóló törvény még szabadosabban és szigorúbban revidiálendő. A megtorlás elengedhetlen azokkal szemben, kik alkotmányunk ily nagymérvű megsértésében bűnösök. Bűnböndniök kell azoknak, kik oly hivatalokat vállaltak el, melyeket törvényeink nem ismernek és akik e hivatalukban mégis eljárak.

Felelőtlen királyi biztosokat akár tejjal, hatalommal, akár anélkül, érvényen levő törvényeink nem ismernek.

Majd szemben a populáris, uralkodó fölfogással azt az egyéni nézetét vitatja Rakovszky, hogy a függetlenségek abszolút majoritása a kibontakozás nehézségeit csak fokozná. A kiegyezés alapjában véve nagy alkotás, de a hatalom epigon birtokosai lejáratták.

Súlyos belpolitikai hibák; a hosszú párturalom által megmetyélezett közszellem; katilánaris existenciáknak előtérbe nyomulása parlamentari botrányokkal és inkompatibilitásukkal; az egész közigazgatás, az állam minden közegeinek csak párturalmi szempontból való megítélése az irányítása: mindezek okozták egyrészt azt, hogy ily párt képtelen volt Ausztriával szemben egyik jogunkat, egyik érdekünket a másik után kevésbé erélyesen megvédeni, érvényesíteni; másrészt pedig fent ecsetelt belpolitikájával oly lejtőre jutott, mely folytonos parlamenti krízisekhez és katasztrófához vezetett. Ily előzmények után nem lehet csodálkozni, hogy a 67-es alap mindinkább talajt veszített, mert nem a rossz kormányzati rendszerben, mely véletlenül 67-es a apon állott, de magában a 67-es alapban keresték a bajok okát.

Inparlamentaris kormány, tejjal királyi biztosokkal, a törvény- és alkotmány-sértések egész láncolatával, végre szuronyokkal ezt az alapot fentartani nem lehetetlen.

A szabadelpárt éveken át burkolt abszolutizmus megásta a 67-es alapnak a sirgödrit, a nyílt abszolutizmus bizony el is temeti.

Végezetül melegen bucsuzik választóitól, kiknek további bizalmába ajánlja magát.

A politikai válság.

Tüntetés az egyetemen.

A budapesti egyetem tanácsáról az egyetemi ifjak között ma az a hír terjedt el, hogy a tanács elhatározta, hogy az új kultuszminisztert üdvözölni fogja.

Ez a hír már a reggeli órákban izgalmat keltett, amely nagyobb csoportokká alakította az ifjúságot. Tíz óra tájban Kovács László vezetésével a Kossuth-nóta és Hymnusz elénekülésével egybegyűlt az egész hallgatóság, hogy ez elleni tiltakozásának kifejezést adjon. A tanárok az előadást kényszerültek abbahagyni, mert az ifjúság ott hagyta a tantermeket.

Ezután a központi egyetem egész polgársága átvonult a Sándor-utcai filozófiai fakultásra. Ott azonban zárt kapura találtak, hosszasan dörömböltek, de senki sem nyitotta ki, végre egy ablakot betörték s így sikerült kinyitni a kaput. Ekkor bementek a régi képviselőház üléstermébe és gyűlést tartottak Kovács László elnöklésével. Itt határozatilag kimondták, hogy elítélik a kormány minden támogatását, még ha az csak erkölcsi is, mint az egyetemi tanácsé.

Kovács László azután figyelmeztette az ifjúságot, hogy valószínűleg bezárják az egyetemet, azonban akkor se menjenek széjjel, hanem maradjanak együtt a fővárosban és tegyék meg kötelességüket.

Hegedüs miniszter hivatalában.

Fejérváry ma bucsuzott szíves szavakban a pénzügyminiszterium osztály főnökeitől. Majd Popovics üdvözölte az új pénzügyminisztert mondva:

A helyzet sulya csökkentette sikereinket, de kötelességeinket nem. Exellenciád legközelebb megismeri mennyire sikerült az államvagyon megóvásán, a háztartás rendszerek megóvásán, biztosításán működnünk. Kérem számunkra jó indulatát. Istén hozta közénk.

Hegedüs így válaszolt:

Mig az általam őszintén óhajtott normális viszonyok beállanak az elkerülhetetlen állami szükségletek fedezésére vállalkoztam, egyedül az országnak kívánok szolgálatot tenni, jelen körülmények között. Ha mindnyájan összefogunk a siker nem fog elmaradni.

Papp Béla hadügyminiszter szintén fogadta a tisztviselőket. Ludmann Gyula tábornok üdvözölte.

Nemzeti ellenállás.

Hontvármegye márczius 1-én tartott közgyűlésén hozott összes határozatait a belügyminiszter megsemmisítette azzal az indoklással, hogy a közgyűlést nem törvényesen hívták össze és magánháznál tartották meg. Szabó Mihály főispán a lemondott tisztviselőket a hivatalos lap útján jelentkezésre hívta fel, de eddig egy sem jelentkezett. A szabadságon lévő Csobor László alispánt, aki nyugdíjaztatását várja, a belügyminiszter táviratilag székhelyére rendelte. Elseje óta a közigazgatás teljesen szünetel, a mi a közönség körében általános panaszra ad okot.

Ujabb részletek.

Üxküll-Gyllenband elnöklete alatt fontos katonai tanácskozás folyt le tegnap, amelyen az összes csapatvezetők és fegyvernemek képviselve voltak. Elhatározták, hogy fölszólítják a hadkiegészítő parancsnokságokat a sorozás megkez-

désére. Miután az önként jelentkezők száma nagyon csekély, megállapítják az elkerülhetetlenül szükséges létszámot. Együttal arról is tanácskoztak, hogy márczius 15-ére melyik ezredet minő vidékre rendelhetik ki.

Batthyány Tivadar grófról azt híresztelték, hogy kompromisszum tervvel járt Bécsben. Batthyány ezt a mende-mondát a leghatározottabb formában visszautasította.

Kristóffy Budapestre érkezett. Átvette hivatalát. Egy fiumei újságírónak kijelentette, hogy beadta lemondását, de nem mintha menesztették volna, hanem pusztán — sértett önértetből, miután sem a korona, sem a kabinet nem honorálta kellőleg az általános választói jog érdekében kifejtett akcióját. Hogy marad-e, nem-e, április 4-én dől el. Ha a választásokat, törvényes időben ki nem írják, távozik s agítani fog a haladópart s az általános választói jog mellett.

A villamos vasut menetdíjai és megállóhelyei.

A nagyváradi városi villamos vasut társasággal kötött szerződés szerint a nagyváradi villamos vasut olasz- és váradi velencei vonalán 2-3 szakasz, a Teleky-utcai és Rédey-kerti vonalán pedig 2-2 szakasz lenne s a menetdíjak nyolcz, tizenhat és legfeljebb 24 fillérben állapíthatók meg. A vasutársaság igazgatósága előterjesztést tett a városi tanácshoz, amely szerint a szakaszok más besztását kívánják.

Az előterjesztés szerint lenne:

I. Az olasz- vonalon.

1. szakasz: a vasuti állomástól a közkórházig.
2. szakasz: a közkórháztól a Szent László-térig.

II. A váradi-velencei vonalon.

1. szakasz: a Szent László-tértől a Torna-utcaig.
2. szakasz: Torna-utczától a váradi-velencei vasutállomásig.
3. A Teleky-utcai vonal a huszár-laktanyáig egy szakasz.
4. A Rédey-kerti vonal a Szent László-tértől egy szakasz.

A menetdíjaknál mellőzni akarják a szerződésben megállapított 8, 16 és 24 filléres díjakat, hanem e helyett kétféle díjösszeget kívánnak megállapítani: és pedig az 1. szakaszokra 10 fillérért, továbbá 2 vagy több szakaszra 20 fillérért. Tehát 20 fillérért pl. a vasutállomásokról a villamos vasut bármely végpontjához is lehet eljutni. Az olasz-vasuti állomástól a v.-velencei állomáshoz éppen úgy, mint a kaszárnyákhoz vagy a Rhédey-kertbe.

Lényeges azonban a vasutársaságnak az a kikötése, hogy az olasz- és velencei vasutállomásoktól 20 fillér lesz bárhova, vagy a villamos vasut bármely megállóhelyétől az olasz- vagy velencei vasuti állomásokra. Így aki a közkórháznál ül fel, éppen úgy 20 fillért fizet az olasz-vasutállomásig, mint aki a város bármely legtovábbi pontján veszi igénybe a villamost. Ez áll azokra is, akik pl. csak a Templom-tértől veszik igénybe a velencei állomásig a villamost.

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

keztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlés-táblázattal pedig a cég eddigi jó hírneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

szíves tudomására adja nagyrabecsült vevőinek és a nagyérdemű közönségnek, hogy az őszi idényre a legújabb és legdivatosabb angol, skót és Homespun, valamint angol double mellénykülönlegességei megérkeztek a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról

Ebből az látszik, hogy az igazgatóság főleg a vasutállomások által elérhető forgalomra számít s ezt akarja kihasználni. Ez a közönség egy kis részére sérelmes, de a közönség tulajdonképpeni részére pedig előnyöket nyújt.

A csupán kétféle jegy behozata pedig:

Igazolványúval ellátott tanulók és 10 éven alóli gyermekek bármely irányban és távolságra 10 fillér lenne a menetdíj.

A megállóhelyeket a következőképpen óhajtja megállapítani az igazgatóság:

I. Az olasz vonalon:

A vasutállomástól kiindulva: 1. Közkórház, 2. Sal Ferenc-utca, 3. Uri-utca, 4. Bémer-tér.

II. A v. velencei vonalon:

A Szent-László-térről kiindulva: 1. Zions templom, 2. Keresk. Csarnok, 3. Torna-utca, 4. Bástya-utca, 5. Templom-tér, 6. Hajó-tér, 7. Védjéző kitérő, 8. Várad-Velence (állomás).

III. Teleky-utcai vonalon:

A Szent-László-térről kiágazólag: 1. Örtécsa, 2. Bem utca, 3. Laktanyák, 4. Végpont.

IV. Rhédey-kerti vonalon:

A Szent László-térről kiágazólag: Beöthy Ödön (Magyar)-utca, 2. Honvédhadapródiskola, 3. Diána-fürdő, 4. Rédey-kert.

Az igazgatóság beadványát márczius hó 16-án, pénteken veszi tárgyalás alá a bizottság.

Ezer nap.

Évről-évre megújul a kedves kép a hadapródiskolában: száz növendék eljut odáig, hogy már *ezer kis nap* van hátra az iskolai életből. A második évfolyam növendékei pompás kis ünnepet rendeztek az idén is, mint eddig minden esztendőben. Pazar jókedv a vendégek közt, ötletesség a rendezésben, hazafias szellem, ezek voltak a tegnapi esti hadapródiskolai ünnepély jellemző tulajdonságai.

Kitűnő pedagógiai eszköznek bizonyulnak ezek az ünnepélyek. Fokozzák a növendékekben az ambíciót, hozzászoktatják a nagyközönség előtt való szerepléshez, másrészt a nagy közönségnek alkalmat adnak arra, hogy megismerje azt a minden tekintetben hazafias, katonás és tudományos szellemet, amelyben Major Miklós alezredes, a hadapródiskola kitűnő parancsnoka s méltó kartársai: az intézet tanári kara a magyar hadsereg reménységét, jövőndék tisztikarát nevelik. Ez az a szellem, amelyet a tapasztaltak után méltó büszkeséggel nevezhetünk *hovádszellemmek*.

Ez a szellem vezetett a tegnapi ünnepélyen is.

Zsufolásig megtelt a hadapródiskola tornaterme Nagyvárad előkelő közönségével. A pompás toalettek, csillogó uniformisok, elegáns fekete öltözékek ragyogást varázsoltak a tornaterem falai közé, méltó keretet a fényesen sikerült ünnepélyhez.

Az ünnepély megnyitóját *Trstyánszky* József növendék lendületes, szép beszéde volt, mely után *Márkus* Béla kitűnő hegedűjátéka szórakoztatta a közönséget. Előbb *Csanády* Virgil *Lemondás*-át játszotta *Bérczy* Imre növendék ügyes zongorakísérelte mellett, majd egyik negyedéves növendék pompás kurucz dalait adta elő a szerző saját zongorakísérelte mellett. Ez a pont sok tapsot kapott, szintugy a következő is: *Gyárfás* Győző

adta elő *Gabányi*: »A föld és népei« cz. monológját eredeti humorral.

Zeneművészeti szám következett: a II. évfolyam ének- és zenekarának fellépte. Az énekkar a bányászindulót s a Hertelendy-indulót adta elő, a zenekar pedig néhány népdalt adott el. Mind a két kar dicséretére válik mesterének, de önmagának is s az egész közönség osztatlan tetszését vívta ki.

Ezután egy pompás egy felvonásos bohózat következett »Korcsmai jelenet« czimvel. *Koczka*, *Bulyovszky*, *Gyárfás* és *Eier* növendékek adták elő nagy rutinnal, sikerült humorral.

Az ünnepély katonás akkordokkal végződött. Pompás vívómutatványokkal szereztek dicsőséget a II. év növendékei *Orbán* Sándor vívómesterüknek, majd precíz, meglepően ügyes tornagyakorlatokban gyönyörködött a közönség. Csattanóul pedig olyan magyaros tüzzel jártak el a növendékek a toborzót, amilyen csak magyar ifjaktól telik. Gyönyörűség volt ezt a férfias katonás táncot ilyen egész magyar lélekkel bemutatva látni.

Az egyes szünetek alatt *Cavallér* főhadnagy szebbnél szebb vetített képekkel (részben saját igen sikerült felvételei) szórakoztatta a szépszámu közönséget.

Az egész ünnepély feledhetetlen lesz az előtt a nagyszámu előkelő közönség előtt, melvnek módjában állott azt végigélvezni. Meggyőződtek róla, hogy a hadapródiskolában nevelik igazán fiainkat férfiakká és magyarokká, vagyis egész emberekké!

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márczius 22. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjenk.

* **Ülések a városházán.** A jövő hétre a városházán eddig három gyűlés van kitűzve, de ezeken kívül még bizonyára fog kerülni egy pár tanácskozás napirendre. Márczius 13-án, kedden délután 3 órakor: az Auróra vegyi gyár telegengedélyezése tárgyában helyszini szemlét tartanak. Pénteken, márczius 16-án délután 4 órakor a villamos vasut helyeinek és menetdíjainak megállapításával foglalkozik a közlekedési bizottság, szombaton, márczius 17-én a gazdasági szakbizottság a főutcai és Szent János-utcai aszfalt burkolatra vonatkozó pótszerződést tárgyalja.

* **Uj mérnöki állás szervezése.** *Kőszeghy* József városi főmérnök előterjesztést tett a tanácshoz, amelyben kifejti, hogy a mérnöki hivatal személyzete túl van halmozva munkával s egy mérnöki állás szervezését sürgeti, még pedig oly módon, hogy ezt a kérdést már a márczius havában tartandó rendkívüli közgyűlés tárgyalja. Kéri, hogy *Gandalovits* János jelenleg ideiglenes mérnököt véglegesítse a törvény-

hatóság, aki eddig szakképzettségével, szorgalmas, buzgó munkájával rászolgált arra, hogy rendszeres alkalmazásba vegye a város. Pénzügyi tekintetben nem hárul nagyobb teher a városra, mert a is kap az ideiglenes alkalmazásban olyan fizetést, amennyit a véglegesítés után fizetne a város.

* **A püspök adománya.** Nméltóságú Dr. *Szmrecsányi* Pál püspök ur, mint az előző években, ugy ez évben is kegyes volt a Csesztivó-intézet elaggott szegény polgárainak 20 méteről fát adományozni. Ezen nagylelkű adományért az intézet szegényei nevében hálás köszönetet mond a felügyelő bizottság.

* **A villamos szabadjegyek.** Nagyvárad város a villamos vasut társasággal létrejött szerződésben a városi tisztviselők részére 20 szabadjegyet kötött ki. A vasuttársaság felhívta a tanácsot, hogy jelölje meg, kiknek a nevére állítsa ki a szabadjegyeket. A városházán most állítják össze a szabadjegyesek névsorát. Ugy értesülünk, hogy 16 jegyet a szavazattal bíró tisztviselők akarnak megtartani maguknak, a többi négyet a villamosmű személyzetnek, a tüzőtő főparancsnoknak stb) akarják adni.

* **A városház toronyórája.** Nagyvárad város tanácsa a városház toronyórájának kezelését és gondozását *Schmutzler* János órára akarja bízni. Dus László főügyész előterjesztést tett a tanácshoz, hogy *Mezey* Dezső toronyórás 10 évi jótállás mellett készítette az órát, s ez a kezesség illu-oriussá válik, ha más gondolzza a városház toronyóráját.

* **Véglegesített reáltanárok.** A válás- és közoktatási miniszter *Hegedüs* Árpád, dr *Kardeván* Károly, *Katona* József és dr *Visnya* Aladár, helybeli állami főreiskolai ideiglenes rendes tanárokat állásaikban véglegesítette.

* **Legényegyesületi előadás.** Ma, nagybőjt második vasárnapján ismét hitbuzgalmi előadással foglalkoztatja közönségét a Nagyvárad Katholikus Legényegyesület. Ezuttal *Némethy* Gyula dr theologiai tanár tart előadást *Szegények mindig lesznek veletek* czimvel. Lesznek egyházi énekek is. Az előadás délután 5 óra után kezdődik.

* **Halálozás.** Résztvétel értesülünk egy derék timár iparos: *Klitus* Pál haláláról. Az elhunyt 78 éves volt s rövid szenvedés után tegnap délelőtt 12 óra után következett be halála. Temetése holnap, márczius 12-én d. u. 4 órakor lesz a Bethlen-(Kis-Körös)-utcai gyászháztól. Béke poraira!

* **Telefon a Félix-fürdőbe.** Komzsik Alajos a Félix-fürdő jelenlegi bérilője kérelmet nyújtott be az alispánhoz, miszerint hasson oda a örvényhatóság, hogy a Félix-fürdőben a postahivatalnál törvényhatósági távbeszélő központ létesítessék. Eltekintve attól, hogy az ujtás által a közönségnek a fürdő iránti érdeklődése könnyebb megoldást nyer, a közérdek is megkívánja e távbeszélő állomás létesítését, még pedig a közbiztonság szempontjából. A Félix-fürdő környékén vannak községek, melyek teljesen ki vannak zárva a könnyebb megközelítés köréből. Azokban a községekben még most is az elmaradottság uralkodik, pedig a villanykorszakban élünk. Ha valami vesély fordul elő, mely más város, vagy község segélyét venné igénybe, az rövid idő alatt nem történhetik meg, mivel a »küldöncz« utközben bajba keveredett. Természetes, így a segély is elmarad. Üdvös volna tehát e hiány pótlása már

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és siffonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérneműek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ág- és asztalterítők. Paplanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kreton, batist, zephir és színes vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések. o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott á rak.

csak azért is, mert tudomásunk szerint Drágcsékéig távbeszélő központ nincs.

* **Gergely napja.** A kalendárium szerint holnap, hétfőn lesz Gergely napja, de az időjárás már tegnap jelezte az öreg Gergely apó jövetelét. Azt tartják a régi öregek, hogy Gergely megrázza a szakállát, vagyis hópelyhek szállanak z öreg nevenapján. Tegnap óriási hideg szél kerekedett s mintha eltévesztette volna az időjárás a napot, dél tájban hópelyhek hullottak. Bécsben óriási vihar volt s mint minden rossz, a kellemetlen időváltozás is valószínűleg onnét került el hozzánk. A gazdák pedig nagyon óhajtanák, hogy mielőbb kitavaszodnánk már, késő fagyok és más elemi csapások nélkül.

* **Missió Kárászteleken.** E lapok hátsóján ismételt volt már szó a magyar katolikus nép lelki nemesítésének kiváló eszközeiről a missiókról, mint igen kívánatos dolgokról. Örömmel regisztrálhatjuk e téren tudósítónk hírére a *Kárászteleken* letolyt missióról. *Jambrikovics* László és *Fraszt* István, Jézus-társasági atyánk tartottak nyolcz napon át missiót a teljes számmal megjelent híveknek. Fáradhatatlan tevékenységük mély hatást gyakorolt hallgatóik lelkületére, mindnyájan töredelmesen járultak a szentségekhez. Lélekemelő letolyása volt a missió kereszt megáldásának és utána égő gyertyákkal tartott nagyszabású körmenetnek. A templomtérén egybegyűlt hívek nevében *Zsugán* Ferencz tanító mondott köszönetet kedvelt vendégeiknek. Nagy örömet szerzett *Somossy* Viktor kárászteleki plebános hitközségének a missió kieszközlésével s bizonyára maradandó hatása lesz a község életére.

* **Márcz 15.** Az iskolák tantestülete és növendékei mindentelő nagyban készülnek a nagy nap megünnepléséhez. A legtöbb iskolában tekintettel arra, hogy márcz. 15. csütörtöki napra esik s akkor a községi iskolákban szünet van, az ünnepélyeket szerdán tartják meg.

Az *ujvárosi községi elemi leány-iskola* márcz. 14-én d. e. 10 órakor tartja ünnepélyét. Az ünnepi beszédet *Bródi* Fanni tartja. Az érdekes műsor keretében énekszámok, szavalatok szerepelnek. A műsor utolsó pontja a «Kis honleányok» cz szindarab, amelyre nagy apparatussal készülnek a szereplők.

Az *ujvárosi községi elemi fiú-iskola* ugyancsak 14 én délelőtt 8 órakor tartja ünnepélyét. Az ünnepi beszédet *Huszár* László tanító tartja. A program keretében számos szavalat és énekszám szerep. Az énekszámokat az ifjúsági énekkar és az V—VI. osztály énekkara adja elő.

Bihar Diószegen lelkes ünnepélyt rendeznek a nők. A fürdő nagytermében 15-én este hazafias ünnepélyt rendeznek, melyet társasvacsorával fejeznek be.

* **A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése.** A Szigligeti-Társaság márczius hó 18 án délelőtt 11 órakor a kir. jogakadémia dísztermében *Rádl* Ödön, *Kovács* József és *Lovassy* Andor társ. rendes tagok közreműködésével Szigligeti Ede emlékeztére ünnepélyes felolvasó-ülést tart, melyre ma bocsájtotta ki a meghívókat.

* **Névváltoztatások** Rottensteiner Herman nagyvárad lakos »Rác»-ra, — kiskoru Lévy Ferencz nagyvárad lakos »Lukács»-ra és Weisz Áron (Jenő) nagyvárad lakos »Vámos»-ra változtatták vezeték neveiket.

* **Elmaradt felolvasó ülés.** A »nagyvárad 48 as népkör» mára hirdett felolvasó ülése közbejött akadály miatt elmaradt.

* **Öngyilkos miniszteri szám tiszt** A budai Városmajorba, egy jól öltözött férfi holttestére akadtak. Konstatáltak, hogy az öngyilkos szájába lőt és a lővés halálos volt, Mikor zsebeit átkutatták, a nála talált írásokból megállapították, hogy az illető Rappal Arpád miniszteri számtiszt, egyben a Király Színház pénztárosa. Az öngyilkos semmi felvilágosítást sem hagyott hátra arra nézve hogy miért követte el végzetes tettét. Igen rendezett anyagi viszo-

rlék közt élő ember volt és így azt hirdik, hogy talán családi viszonyai okozta elkeseredése adta kezébe a gyilkos fegyvert.

* **Gyilkosság tréfából.** Két gyapolyi pusztai ember Botos János és Vincze György kedélyesen, az ő módjuk szerint tréfálgattak tegnap az ebéd után. Egy ideig csak ment valahogy a tréfa. Vincze György végre unalmasnak találta e társalgást odahajolt Botos Jánoshoz és annak orrát kezdte fricskálni Botos eleinte tűrte, míg meg megunt. Figyelmeztette Vinczét, hogy hagyjon fel rossz tréfájával, Vincze azonban csak folytatta megkezdett bosszantását. Egy pillanatban mikor Botos másfelé figyelt észrevétlenül hozzáfordult és az orrát ismét megricskázta, erre Botos indulatától elragadva a közelében lévő vasvillával Vincze felé szurt oly szerencsétlenül, hogy annak szívére szurta keresztül. A királyi ügyészség elrendelte a vizsgálat megejtését.

* **Általános fizetésrendezés.** Az a hír van városszerte elterjedve, hogy május elsején az általános fizetésrendezés szerint fogja minden kinevezett tisztviselő kapni a fizetését. A terv szerint az eddigi fizetés ötvenszázalékkal lenne javítva, olyképen, hogy a lakbér eltöröltetné és a javítás is nyugdíjba számítatnék be. Ez a hír egyszerűen hióbbir és bosszantóan komikus. A fizetésrendezés nem oly kis munka, hogy az másfél hónap alatt elkészíthető volna. Sok retortán kell még annak keresztülmennie, ha lesz is pénz reá, — de hol a pénz?

* **A hét humora.**

Kiváló.

—: Vajjon miért vált ki Bánffy a koalícióból?

—: Ilyen módon akar kiváló ember lenni.

Rendelet.

Kristóffy rendeletet intézett a kormánybiztosokhoz, hogy a Népszavát nem kell háborgatni a garázdálkodásban, — csak a *nép szavát* kell elnémitani . . .

Megoldás.

— Tudja mit kellene tenni ezzel a kormánygyal?

— Nos?

— Esküdtszék elé kelle állítani.

— Mi czélből?

— Mert az mindenkit fölment.

Enyhítő körülmény.

Biró: Mit tud fölhozni mentségére?

Vádlott: Tekintetes királyi törvényszék, méltóztassék enyhítő körülményül betudni, hogy mostanában sokkal nagyobb bűnösök járnak szabadon.

Alkalmas.

— Tudja ki volna a legjobb közvetítő a válság megoldására?

— Ki?

— Fedák Sári.

— Miért?

— Mert ő tud sikert elérni a Népnél is, a Királynál is.

(*Kakas Márton.*)

* **Öngyilkosság.** Kismarjai tudósítónk jelenti ott tegnap Farkas Ferenczné karbolsavval megmérgezte magát A szerencsétlen asszony már huzamosabb idő óta beteg és a gyógyításánál szükkségtelített karbolsavat a környezete észrevétele nélkül itta meg. Temeztését a királyi ügyészség megengedte.

* **Csendőrségi laktanya Zsákán.** Zsáka község képviselőtestülete január 20 án kelt határozatában, az ottani községházának csendőrségi laktanyává leendő átalakítását mondta ki. A beregyóujfalui főszolgabíró tegnap terjesztette be a határozatot pártoló véleménye kapcsán az alispánhoz. A község képviselőtestülete és a csendőrség közt létre-

jött egység szerint az új laktanya már június elsején át lenne adva az államnak, illetve a csendőrségnek. A határozat felett a márczius 21-ikén tartandó közgyűlés fog dönteni.

* **Köszönet az adományokért.** A Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank a múlt évi nyeresémből 50 koronát juttatott a Csesztivó intézet szegény polgárainak ellátására, amiért hálás köszönetet mond az intézet felügyelő-bizottsága. A nagyvárad áll. fő-reáliskolai Segítő egyesület ezuton is hálás köszönetet mond a Biharmegyei Takarékpénztár ama nagylelkű adományáért, amelyet az egyesületnek az intézetükbe járó tanulók támogatására juttatott.

x Megérkeztek mindennemű *gazdasági vető és kerti vetemény magvaim*, mit a legelőnyösebb árban bocsájtok a n. é. vevőközönség rendelkezésére. Továbbá mindentelő *friss töltésű ásvány és gyógyvizeim*, nemkülönbön *gyógyszavak fürdéshez* szintén megérkeztek. A bőjti idényre minden néven nevezendő *halakat conserválva*, nemkülönbön mindenféle *sajjokat*, úgy *zöldsejget conserválva*, mint pl. *borsó, bab, spárga és levezsöldsejget*, az utóbbinak *kilója 1 K 60 f.* A fentiekre nagybecsű rendelést alázattal kér, kiváló tisztelettel: *Kádár János*

x **Figyelem!** A n. é. közönség b. figyelmét felhívjuk a mai számunkban megjelenő Zongora-terem című hirdetésünkre.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szöveimeit mélyen leszállított árban bocsájtom áruba*. Kivánatra azon előnyt is nyujtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termemben a legdivatosabb fazonokban* és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás után is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: d. u. Bohém-szerelem, este Gül Baba (Gerlakival)

Hétfő: Tudós nők és Corfescu Miklós operáénekes fellépte. (A)

Kedd: Cyrano de Bergerac. (B)

Szerda: Gül-Baba (Aradival.) (C)

Csütörtök: II. Rákóczy Ferencz fogsága. (A)

Péntek: Gül Baba (Aradival.) (B)

Szombat: Gül Baba (Gerlakival.) (C)

Vasárnap: Kültelki hercegnő (előszőr.)

Gyurkovics lányok. Kardos Andor tegnapi fellépése határozottan sokkal nagyobb sikerrel járt, mint a bemutatkozás. Az igaz, hogy a szerep, Horkay Feri szerepe is olyan, hogy magával viszi a színészt, ha olyan halvérű is. Kardos igyekezett lehetőleg élénk lenni s ha Tóth Elek nem is érte utól, igyekvése általában sikerrel járt. Organuma gyengességén és kis színező erején is segített némileg.

Szilágyiné félig rekedt hangja s kissé túl konyhaizüvé tett Gyurkovics mamája nem tett. Jobb volt Nagy Sándor Sándorfija és Komáromy Margit sok igyekezettel megjátszott Micziye. Tetszett Losonczy is a tót inas szerepében, bár ezt jobban szeretttük volna Bérczitől látni. Peterdy, E. Kovács Mariska régi jó szerepeiket mutatták be újra. A többiről jobb hallgatni.

—r.

Színműpályázat. Az aradi színház igazgatója Szendrey Mihály 500 korona pályadíjat tűzött ki egy eredeti szindarabra. A darabot

először Aradon fogják előadni. Mindenesetre dicsérendő a szinigazgató buzgalma, de hogy ezért a tiszteletdíjért országos hírű írók fog-nak-e pályaművekkel jelentkezni, az már nem bizonyos.

Távozó énekesnő. A Szigligeti színház koleratur énekesnőjét, *Bárdos Irmát Makó La-jos szegedi szinigazgató szerződtette* Virág-vasárnaptól.

A hét műsora. »Gül Baba« háromszor szerepel a hét műsorán, felváltva Aradi és Ger-laki játssza Gábor diákok. — Csütörtökön, már-czius 15-én hazafias darab megy, II. Rákóczy Ferencz fogsága új betanulás mellett — A személyzet buzgalommal készül most a legkö-zelebbi ujdonságra. A »Külfelki herczegnő« magyar operetnek vasárnap lesz a bemutatója.

Operaénekes a színházban. Holnap este klasszikus előadás lesz a színházban. Mo-lires híres vigjátéka, a »Tudós nők« kerül színre. A f-lvonásközöket pedig érdekes ven-dégművész fellépése teszi változatossá. Cortescu Miklós, vendégszerepel a milánói és bukaresti opera elsőrendű bariton énekes, aki Kolozsvárt lépett most fel általános tetszés mellett. Először Bajazók prológiáját majd »Ernáni«, »Tanshäuser«, »Afrikai nő« és több más dalmű nehéz száma-it énekei. A vendégművész olasz nyelven mutat-kozik be a nagyváradi műértő közönségnek.

IRODALOM.

Könyv a tengerészetről A tengeré-szet és a tengeri kereskedelem iránt érdeklő-dők részére nagyon érdekes munka van most sajtó alatt, amely első részében a kereskedelmi tengerészet történeti fejlődését ismerteti az ó-kortól napjainkig, a második része pedig tengeri hajózás és tengeri szállítás tudnivalóit foglalja magában. Az uttörő munka régen érzett hiányt van hivatva pótolni Magyarország, ahol e téren — sajnos — még mindig általá-a tájékozatlanság. A tanulságos és érdekes munka rövidesen kikerül a sajtó alól. Előfize-tési ára 5 kor. Megrendelhető postautalványon vagy utánvétellel a szerzőnél: *Kemény Ödön*, az Adria m. kir. tengerhajózási r. t. titkárnál, Fiumében.

EGYESÜLETEK.

A v-velencei Kath. Kör közgyü-lése. A várad velencei Kath. Kör folyó hó 11-én, azaz vasárnap délután fél 5 órakor ren-des évi közgyűlést tart, melyre a kör összes tagjait tisztelettel meghívja az elnökség. Hogy minél nagyobb számban megjelenjen szívesked-jenek a kör tagok, tisztelettel kérjük. Nagy-váradi, 1906. márcz. hó 10-én. *Az elnökség.*

TÁVIRATOK.

A svájci kereskedelmi szerződés.

Budapest, márczius 10. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik: A svájci kereskedelmi szer-ződési delegátusok, kik február 21-ike óta Bécsben tartózkodnak, tegnap visszautaztak Zürichbe.

Elpusztultak a viharban.

Oldenburg, márcz. 10. A Württemberg gőzhajó Island mellett óriási hóviharban zá-tonyra került. A hajó összes legénysége, 35 ember elpusztult.

Berlin, márcz. 10. Ma délelőtt a vihar egy építőállványt eldöntött, egy ácsmestert ledön-tött a mélységbe, ki azonnal meghalt; egy má-sik épületnél ugyanilyen szerencsétlenség tör-tént, melynek 2 emberélet esett áldozatul.

Bosszúból gyilkolt.

Budapest, márcz. 10. (Saját tud. távirata.) Brüsszelből jelentik: A 19 éves Waddington Károly a vizsgálóbíró előtt részletes vallomást tett Balmaceda chilei követségi titkár meg-gyilkolásáról. A fiatal ember elmondotta, azért követte el a gyilkosságot, mert Balmaceda az ő nővérét Adelaidat nemcsak a becsületől fosztotta meg, hanem azzal mások előtt is kérkedett. Egyébként a boszúval csak megelőzte atyját, ki szintén el volt tőkével, hogy a titkárt megölje.

NYILTTÉR.

Dr. Erdős Adolf
volt közkórházi segédorvos
lakik:
Nagyvárad, Szt. László tér 16. sz.
Weinberger-ház.

Utolsó időben tapasztaltuk, hogy véd-jegyünkkel ellátott üvegünket más gyárt-mányu serrel megtöltve **DRÉHER-ser** gyanánt áruba hozzák.

Kérjük tehát a t. cz. közönséget a *dugóra ügyelni* és csak azon sert **DRÉHER-féle** gyanánt elfogadni, hogy ha az

beégetéssel van ellátva.

Tisztelettel

Bognár és Szántó.

Butor

A Preisz Mihály és Fia
csődtömegéből
meglevő BUTOROKAT meg-
vettem, és

leltári árban árusítom.

Nagy Sándor-utca 4. sz a.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Telefonszám az egész megyére 626.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Írta: Gorkij Maxim 52.

A sipkáját alázatosan levette s meghajtotta magát. Arczán elkeseredettség látszott, egészen meg volt törve. Tarosszovics megismerte s nyug-talankodva kérdezte:

— Honnan jössz? Mi történt?

— Önhöz jövök — mondta Jefim s mé-lyen meghajtva magát, megállt az asztal előtt.

— Látom, hogy hozzám jössz. Miről van szó? Hol a gőzhajó?

— Ott van!

Jefim ujjával a levegőbe bökött, miközben egyik lábáról a másikra nehezedett.

— Hol? Beszélj hát. Mi történt? — kiál-totta az öreg dühösen.

— Baj van, Majakin ur.

— Hajótörés?

— Nem.

— Leégett? Beszélj hát.

Jefim nagyot lélezett s csöndesen mondta:

— A kilenczes számú bárka elsülyedt . . . Egy munkásnak eltört a gerincz-csontja . . . egy másik hiányzik, nyilván a vízbe fult, őt ember megsebesült . . . egy páran munkakép-telenek lettek

— U-u-ugy? — kérdezte Majakin s villo-gó szemmel nézett végig a kapitányon. Nos, Jefimuska, majd lehuzaatom érte a börtödet.

— Nem az én hibám, — mondta Jefim gyorsan.

— Nem a te hibád? — ordította az öreg s egész testében remegett. — Hát kinek a hibája?

— Az ur maga . . .

— Foma? És te . . . te hol voltál?

— A hajó kamrájában voltam.

— Igen? A hajó kamrájában?

— Meg voltam kötözve.

— Micsoda? — sikoltott az öreg.

— Engedje meg, hogy egymás után mond-jam el a dolgot, ugy, ahogy történt. Az ur tehát részeg volt s kiabált: Takarodjál, majd én ma-gam vezetem a hajót. Én vagyok a kapitány! Kötözzék meg.

Megkötöztek s két matróz bedobott a ha-jó kamrájába. Az ur, amint mondtam, részeg volt, s valami tréfán törte a fejét. Egy egész hajóraj jött velünk szembe . . . Hat üres bár-ka. Ignaczijs Foma utjukat állta. A bárkákon fűtyültek, jelt adtak. Ez igaz . . . Fű-tyültek.

— Nos?

— Nem tudták megakadályozni a dolgot. A két bárka nekiment a mieinknek. Mikor a kilenczedik bárkát érték, betört az oldala, vége volt egyszerre . . . A többi is meg van ron-gálva . . .

Majakin fölállt s reszkető, gyűlölködő han-gon nevetett. Jefim sóhajtott, a vállát vonogat-ta s így szólt:

— Gyorgyejev ur nagyon heves. Ha józan, mindig hallgat s gondolatokba merülve jár föl s alá, de ha egy kissé fölönt a garatra, akkor nem lehet birni vele. Ilyenkor nem tud magán uralkodni — bocsánatot kérek. Én pedig nem tudok megmaradni vele és el akarnék menni. Én nem vagyok hozzászokva, hogy gazda nél-kül legyek, gazda nélkül nem tudok boldo-gulni . . .

— Hallgass — kiáltott Majakin szigoruan. Hol van Foma?

— Ott van még. Mikor a hiba megtörtént magához tért s munkásokat hozatott. Ki fogják emelni a bárkát . . . már hozzá is fogtak . . .

— Egyedül van? — kérdezte Majakin s lehajtotta a fejét.

— Nem . . . nincs — felelte Jefim halkan s Ljubára pislantot.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Sz. A. Csorvás. Bocsanat a késelemért. Nem mirajunk mult. A már említett okból történt ismét. Gegen Dummheit . . . Levél ment.

Kárásztelek. Minél többször keressenek föl. Ezer üdv.

H. L. Győr. Nagyon köszönjük. Sorát keritjük — mihelyt lehet.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, márcz. 10.	
Buza okt. — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — —	17.12
Tengeri április 1906 — — — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — —	13.64
Repeze aug.-ra — — — —	—

Értéktözsde.

Budapest, márcz. 10.	
Osztrák hitelrészvény — — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — — —	796.—
Leszámitoló bank — — — —	506.—
Rimamurányi — — — —	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	670.—
Közúti vasut — — — —	594.—
Városi villamos vasut — — — —	327.50

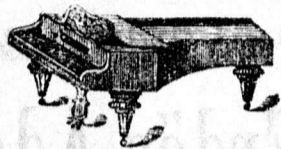
Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 márcz. 10 én	
Magyar aranyjáradék 4% — — — —	118.52
Magyar koronajáradék 4% — — — —	95.05
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — — —	85.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — — —	95.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény — — — —	96.50
Magyar gyermekny. sorsjegy-kölesön — — — —	216.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — — —	161.—
Osztrák járadék papirban — — — —	99.75
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100.75

Osztrák korona járadék — — — —	118.—
Osztrák járadék aranyban — — — —	108.—
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	168.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.20
Magyar hitelbank részvény — — — —	671.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	672.—
Osztrák magyar államvasuti részvény — — — —	673.—
20 frankos frankos (Napolendor) — — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — —	117.42
London vista — — — —	240.50
Páris vista — — — —	95.62
20 márkás arany — — — —	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsém értesíteni Biharvármegye és Nagyvárad város zenekedvelő közönségét arról, miszerint Nagyváradon, Szent János utca 64. számú háznál egy a mai kor igényeinek mindenképpen megfelelő

Zongora-termet

létesítettem, a külföld leghíresebb gyárosaitól vannak raktáron zongorák, melyek a modern technika legújabb vívmánya alapján készültek. Midőn ezen házagot pótló vállalatomat megkezdem, a n. é. zenekedvelő közönség szives pártfogásába ajánlom azt, és üzletemet a jó áru, szolid és pontos kiszolgálás fogja jellemezni.

Számos látogatást kér

a tulajdonos.

Használt zongorák becsereltetnek.

Csak kérjen

GLOBUS
tisztító kivonatot, mint az alant
levő rajz.

mivel számos értéktelen utánzat lesz ajánlva.

FRITZSCHULTZ JUN.

Actiengesellschaft

Leipzig u. Eger.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Exceller pötléka

egy régióknak bizonyított háziszere, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közszenynél, csúznál és megfűléseknél bedörzsölés-keppen használnak.

Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cég-jegyessel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyszőlván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerháza

az „Arany oroslánhoz“, Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

KERN ÉS PETROVICS

csemege, fűszer, pezsgő, bor, rum, ásványvíz és vadkereskedése

Nagyvárad, Fő-utca. (Huzella M. céggel szemben).

Az arany kereszthez.

Tisztelettel kérjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját érdekében ne mulassza el fűszer bevásárlásait nálunk eszközölni, mert olasz városrészen oly előnyös árban legkitűnőbb minőségű árukat, rendes és lelkiismeretes pontos kiszolgálás mellett nem nyújtott soha közeli versenytársunk.

Hanem adattak hangzatos frázisok, sokat ígérő mondasok és külön nemű félremagyarázások, nagyon borsos árért.

De mi mint fiatal korrekt kereskedők, az általunk tett kijelentéseket be is tartjuk, miről mindenkinek alkalma van meggyőződést is szerezni.

Ajánlom a következő

asztali boraimat

f. adózottan 10—25 L. fonott üvegekben (demyon)

1. n.-várad **uj bor** literje **28** és fél kr.
 2. 1904. » **ó bor** » **31** és fél kr.
 3. 1904. » **ó vörös bor** » **45** és fél kr.
- Ugyan e borokat **50—100 literes hordókban**, fogy. adó nélkül — házhoz szállítom vagy vasuti állomásra adom **18—21—35** frt. Hl. árban.

Molnár Lajos,

szőlőbirtokos, Schlauch-tér 18. 1420.

205 — 1906 számhoz.

Árverési hirdetmény

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó közbirré teszi, hogy a Nagyvárad városi kfr. jbiróságának 1906 évi V. I. 3424 sz. végzésével dr Vass Dezső ügyvéd által képviselt Gabos és társa cég felperes részére Engländer Ignác alperes ellen 485 kor. 19 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1296 kor 50 fill. becsült ingóságokra a nagyvárad városi kir. járásbírósa fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglalhatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Menház utca 5 sz. házban leendő megtartásra határidőül 1906 évi márczius hó 16-ik napján délelőtt 11 órája tűztetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatlak mindazok, kik az elárverendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldött-nél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

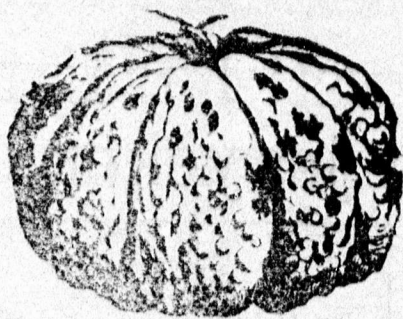
A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1906 évi márczius 3.

Batig Ferencz,
kir. bir. végrehajtó.

1538.

Alapított. 1850.

Alapított. 1850.

Van szerencsém a n. é. 'gazdaközönségnek ajánlan;

legkitünőbb

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitüntetett

takarmányrépa-fajokat.

Valódi oberndorfi kerek, sárga;

Mammuth óriás, hosszú, vörös;

eckendorfi, olajbogyó sárga,

palaczkalaku, hosszú.

Allamilag vizsgált arankamentes,

francia és magyar luczerna, stíriai vörös lóhere.

Pázsit diszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, búkköny, len, paprikaköles, kendermag.

Különféle gazdasági magvak.

A legjobb konykakerti

virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése

a 'Zöld Koszorú'-hoz

Nagyvárad, Szent-László-tér.

Képesárjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan * teljesítek csomagolási költség nélkül. *

HIRDE TÉSEK

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

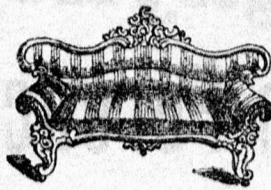
kiadóhivatalában.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon- és úri-szoba berendezések, valamint az egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések ipari vállalata, — Kívánatra tervek és költségvetések.

Telefon 421 szám.

A Lévai Márton-féle

könyvkötészet, vonalzó intézet és üzleti könyv- gyár részvénytársaság,

elvéllalja a szakmájába vágó munkálatok

gyors és pontos elkészítését. 1531

Telefon 417.

Az „Első nagyváradai

Telefon 417.

csizma- és czipőgyár

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói

Moskovits Farkas és Tsa

cég, mely 370 alkalmazottat és munkást foglalkoztat és a legfinomabb lábbelieket *kizárólag kézimunkával* készítetteti.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házában (volt rendőrségi épület) levő

kicsinybeni eladási üzletében férfi, női, fiu és gyermek-czipőket, vizmentes csizmákat eredeti gyári árban árusít és minden pár lábbelire a szabott gyári ár rá van plombálva.

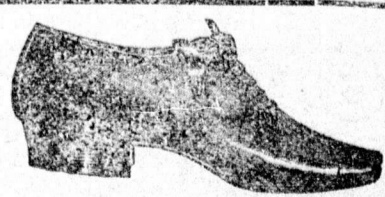
Kitünő anyag.

Legjobb szabás!

Tartós munka.

Kényelmes viselet!

Legdivatosabb fagon!

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Megnyilt

Kálmán Ferencz

férfi- és fiu-ruha

nagyáruháza

Fő-utca 5. sz.

Czillér áruháza mellett.

Modern, mesteri szabásu,

kiválóan tartós

férfi- és fiu-ruhák

mérsékelt szabott

árak mellett vásárolhatók.

Különlegességek

gyermekruhák
és felöltőkben.

Nagy raktár

gyász-ruhákban.

Pesti hazai takarékpénztári sorsjegyeket eladunk már most.

Készpénzért a napiárban.

Letétre való vételnél napi áron számítjuk és elegendő, ha a vevő a vételnél 80 koronát lefizet, a hátralékot tetszés szerinti részletekben törleszti.

A letétre való vételnél a játékjog a vevőt illeti.

Központi Takarékpénztár r.-társaság.

Szilágyi Dezső-utca. (Adorján-ház). 1512.

Oberndorfi répamag.

100 klg leszállított ára 48 korona.

Gróf Teleky Arvéd uradalmában.

Posta: KONCZA.

Magyar bikák, tenyésztójások.

1534

Velőmagtengeri.

Ács Sándor

épület- és műlakatos,
vizvezeték berendező

műhelyét

megnagyobbítva

Ujváros Szabadság-utca
(Zársikátor) 8. számú ház alá helyezte át,
ahol minden munkálatokat szolid
árak mellett kifogástalanul készít.

**Pesti Hazai Első Takarékpénztári sorsjegyeket
napi árfolyamon**

elad és azokra darabonként **125 K.** előleget jutányosan nyújt a

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám.

Telefon: 46. szám.

**A pesti hazai első
takarékpénztár**

egyesület ujonnan kibocsátott nyeremény-
kötvényei fix ár mellett vásárolhatók a

Nagyvárad Takarékpénztárban
és arra darabonként 125 k.

→☉ kölesönt nyújt. ☉←

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix 1896. milleneumi kiállítás
állami nagy arany érem, Hers-Concors

Telefon:
280. sz.

Alapítva:
1854.

Első Magyar Részvény-szövetkezet

K O B Á N Y A

Főraktár Nagyvárad és Biharvármegye területére saját házukban Nagypiac-tér 3. Salamon Benedek czégnél

Hordókba és palackokba fejtve forgalomba hozzuk összes gyártmányainkat, u. m. **ászkok, király, kiviteli és dupla márcziusi, bajor és udvari sör**, melyek nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait és minőségileg jóval felülmúlják. Főraktárunk a palack-osztályra különös gondot fordít s azt a legújabb, legtökéletesebb üvegmosó, lefejtő stb. gépekkel felszerelte.

Különösen felhívjuk a szíves érdeklődők figyelmét a **legkiválóbb orvosok** által ajánlott

Dupla Góliát Maláta Gyógysörre,

melyet eredeti gyári töltésben aranykeresztes czimkével ellátott különleges palackokban hozzunk forgalomba. Ezen gyógyszer nemcsak mint a

legjobb étvágyfokozó asztali ital

ajánlatos, hanem úgy kórházak, mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használják és pedig **gyermekágyasok, álmatlanok, üdülők, szoptatók, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek, vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedőknél.**

10 üveg és ezen felüli megrendelések házhoz szállítanak.

Góliát maláta sör kapható: Janky utóda Kiss Károlynál, Kádár János, Friedl és Jörös, Maár és Szabónál, Lakatos Juliánál (Széchenyi tér).

Kérjük mindenütt kőbányai Részvény-sört.

Olcso kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utca 2. sz. a. (Köröspart, Süedl-féle ház, szerben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacz terén banktisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képvisellete alapján:

1. Jelzalog és hosszú törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is belefoglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes díj és költség nélkül folyósítottok;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel;

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek, állami, megyei és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhiteli eszközök ki.

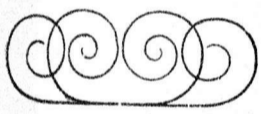
Mindenféle kölcsön ügyletben szívesen állok rendelkezésre és minden díjazás nélkül szolgálok felvilágosítással, utbaigazítással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignác,

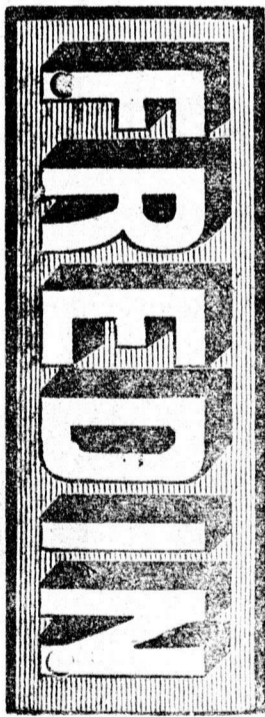
volt takarékpénztári titkár.

Telefon szám 424 930.

Kérjen csak

Selle & Kary's

Legjobb

tisztítószer

1804. mindenféle sárga és fekete czipőnek.

Különösen ajánlható

Boxcalfs-, Osearia-, Chev- Laxnareck- és

czipőknek.

BÉCS, XIII.

Hirdetések

jutányos áron

felvételnek

a

"TISZÁNTUL"

kladóhivatalában.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. közönséget, hogy kaphatók **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3 1/2 watt fogyasztással egy-egy lámpánként, melyek legolcsóbb árúak. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, no utyos (műt), szines fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kinteli áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** egyenként 1 1/2 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók A villamos mű igazgatósága által:

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvételnek a villamos műnél.

Dr. Politzer Jakab szanatoriuma és vizgyógyintézete
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.
Telefonszám 639.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva.

Vizgyógymódok, villanygyógyászat, szénsavas-, törpefenyő-, ásványfürdők, forrólégkezelés, gőzszekrény, pöstyén-izsapkúra. Inhalatók. Vibrációs massage. Hízaló- és soványító-gyógymód.

Javaliva: Idegesség minden neme, gyomor-, bél-, szív-, tüdő-, légzőszervek betegségeinél. Izületi-, izom- és idegeszűnál.

Kitünő gyógyeredmények. — Állandó orvosi felügyelet. — Olcsó árak.

Penzió (lakás, ellátás) naponta 5 és 7 korona.

Prospektussal és felvilágosítással szívesen szolgál

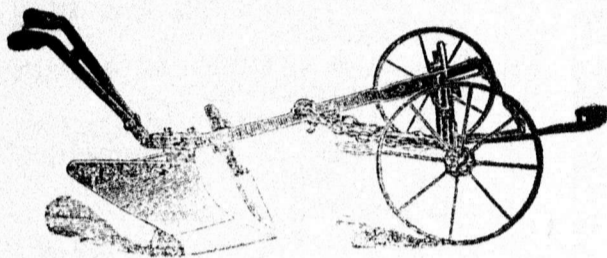
Dr. Politzer Jakab,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

 A Korona- és Filler-bazárt teljesen áthelyezték szembe, a városi Bazar-épületbe, az Amerikai-áruház mellé.

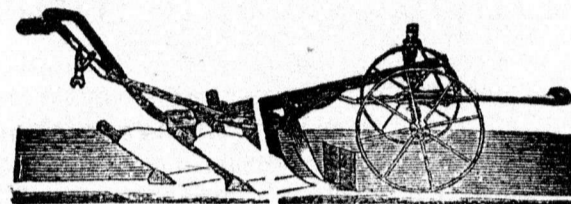
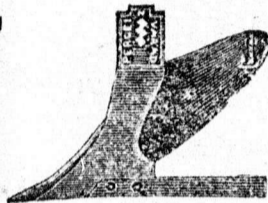
Hol tombola-játékok, bálí-legyezők, kotillonok, álarczok a legolcsóbban szerezhetők be, ugyszintén ajándék és dísz tárgyak, utazó-ládák és bőröndök, gyermek játékok, gyermek-kocsik, reform-szekerek, mely egyszersmint tolokocsi is. Gumí különlegességek.

Teljes tisztelettel: **FRISS és TSA KORONA- és FILLÉR-BAZÁR.** Fő-utcza, városi Bazar-épület. Telephon 130.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talajmüvelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

Gőzcséplőkészletek $2\frac{1}{2}$ től 12 lóerőig, benzinmotorok, SZALMAPRÉSEK gőzhajtásra, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A magyar kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél Budapest V., Váci-körut 32.

Árjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küldünk. — Kerületi képviselő: SPITZER EDE Nagyvárad.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

kézmű és női divatáruraktár Nagyvárad, Olaszi, Fő-utcza, Bazar épület.

Az összes IDÉNY-CZIKKEK megérkeztek. Gyönyörű GASSÉK, FLITTEREK és díszítési hozzávalók óriási választékban kaphatók a mindenkit meglepő olcsó áron.

Az Amerikai Áruház árai utólérhetetlenek